

نویسنه رایه تی کومه له له ده ره وه ی ولّات نمایندگی کومه له در خارج کشور

REPRESENTATION OF KOMALA ABROAD

R.K . P.O.Box 750 26 , UPPSALA , SWEDEN Fax . 0046/18 468 493

www.komalah.org komala@cpiran.org

گزارش دیدار رسمی هیئت نمایندگی کومه له در خارج کشور با کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل (UNHCR) در محل دفتر مرکزی آن در شهر ژنو (سوئیس)

به دنبال افزایش دستگیری، تهدید و فشار و خطر دیپورت پناهجویان کرد و ایرانی توسط پلیس و مقامات امنیتی ترکیه در هفته های اخیر، دفتر نمایندگی کومه له در خارج کشور، طی نامه ای از کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل در ژنو، تقاضای یک ملاقات رسمی به منظور گفت و گو پیرامون وضع اضطراری پناهندگان کرد و ایرانی در ترکیه را با آنها در میان گذاشت، که با عکس العمل و جواب فوری کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل مواجه شد و این ملاقات در تاریخ ۲۶ جولای ۲۰۰۴، در مقر کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل در ژنو صورت گرفت. هیئت کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل، در این دیدار عبارت بودند از:

- ۱- خانم Irina Korenyak، مسئول بخش اروپایی UNHCR
- ۲- خانم Anne -Christine Eriksson، مسئول دفتر UNHCR مربوط به بخش ترکیه
- ۳- آقای Cesar Djson، مسئول دفتر UNHCR بخش ایران
- ۴- خانم Anna - Maria Deutschlander، مسئول دفتر UNHCR بخش عراق

از طرف نمایندگی کومه له در خارج کشور نیز دو نفر از اعضای کمیته مرکزی کومه له رفقا شهلا حیدری و جلال محمدنژاد برای انجام این دیدار ماموریت داشتند.

ابتدا هیئت نمایندگی کومه له ضمن تشکر از پاسخ فوری کمیساریای عالی سازمان ملل به درخواست ما و اهمیت دادن آنها به این ملاقات، گزارشی کتبی از وضعیت اضطراری پناهجویان کرد و ایرانی در ترکیه را به این هیئت ارائه داد و پیرامون آن توضیحات مفصلی نیز به اطلاع هیئت رساند. در این گزارش ضمن اشاره ای کوتاه به تاریخچه جریان پناهندگی در ترکیه به ویژه بعد از سال ۲۰۰۱، اوضاع مشخص پناهجویان کرد و ایرانی در حال حاضر در ترکیه و وضعیت اضطراری آنها توضیح داده شد.

در مورد تحولاتی که در چند هفته اخیر در مورد این بخش از پناهجویان در ترکیه رخ داده و فشار، تهدید، اذیت و آزار و دستگیرشدن آنها از جانب پلیس و مقامات امنیتی ترکیه در شهرهای چانکیری، اسکی شهیر و غیره، دیدار هیئت امنیتی ایران و ترکیه و معاملات نهان و آشکار آنها و خطر دیپورت شدن این پناهجویان به ایران توسط دولت ترکیه و نهایتاً شرایط نابسامان پناهجویان از نظر سیاسی-امنیتی و از نظر روحی و روانی توضیحات مشروحی از جانب ما به جلسه ارائه شد و تاکید گردید که این دسته از پناهندگان اکثراً از فعالان سیاسی و اعضا و دوستان سازمانهای کرد و ایرانی در اپوزیسیون می‌باشند. در پایان این بخش از صحبت‌ها، ما انتظارات و توقعات خود را از کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل را در دو سطح مطرح نمودیم:

۱- ما از کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل درخواست کردیم که از نفوذ و امکانات خود برای یافتن راه حل اساسی و برای انتقال سریعتر پناهجویان کرد و ایرانی در ترکیه استفاده کند و در این رابطه فشار بیشتری به کشورهای پناهنده‌پذیر برای پذیرش آنها وارد سازد و دفتر کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل در آنکارا، سریعتر به تقاضای پناهندگان جواب دهد و اقدامات جدی‌تری برای انتقال آن‌ها به کشور ثالث به عمل آورد.

۲- همچنین ما از کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل در ژنو درخواست کردیم که در مقابل تهدیدات و فشارهای دولت ترکیه علیه پناهندگان که در چند هفته اخیر شدت یافته و آنها را برای پرداخت هزینه اقامت موقت تحت فشار قرار داده و آنها را به دیپورت به ایران تهدید کرده‌اند، اقدامات جدی انجام دهد و دولت ترکیه را موظف به رعایت کنوانسیون بین‌المللی حقوق پناهندگی و تضمین مصونیت و امنیت آنها نماید.

در ادامه بحث‌ها همچنین از جانب ما مشخصاً در مورد همکاری و توافقات و قرارداد احتمالی دفتر سازمان ملل با دولت ترکیه و دورنمایی که کمیساریای عالی سازمان ملل برای این پناهجویان کرد و ایرانی در ترکیه ترسیم می‌کند، سئوالاتی مطرح گردید.

هیئت کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل، توضیحات مفصلی در مورد سیاست پناهندگی، وضعیت پناهجویان کرد و ایرانی در ترکیه و گزارش و انتظارات و سئوالات هیئت نمایندگی کومه‌له در خاج کشور را به جلسه ارائه دادند، که خلاصه‌ای از صحبت‌های اعضای این هیئت به شرح زیر است:

الف: مسئولین بخش اروپایی و بخش ترکیه در کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل در ژنو، توضیح دادند که آنها در جریان جزئیات وضعیت پناهندگان کرد و ایرانی در ترکیه هستند، اخبار و گزارشات و همه این مسائل مربوط به آنها را به طور مستمر تعقیب کرده‌اند. با سیاست‌ها و رفتار دولت ترکیه و مقامات امنیتی آن از نزدیک آشنایی دارند و در جریان دستگیری‌های اخیر پناهندگان ایرانی در شهرهای چانکیری، اسکی شهیر و غیره نیز بعد از اطلاع از ماجرا، بلافاصله اقدام کرده و از طرف کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل هم در آنکارا، هم در ژنو، با وزارت کشور و پلیس و

سایر مراجع دولتی ترکیه وارد مذاکره شده‌اند و بعد از مذاکرات مفصل نتیجتاً دولت ترکیه تضمین کرده است که این پناهندگان را نه به ایران و نه به عراق دیپورت نخواهند کرد. آنها تاکید کردند که در مورد گرفتن هزینه اقامت موقت، وزارت کشور ترکیه قول داده که با انعطاف برخورد نماید و خود کمیساریای پناهندگی سازمان ملل نیز در حال تلاش برای یافتن راه چاره‌ای برای حل این موضوع – در مورد کسانی که قادر به تامین آن نیستند – می‌باشد.

ب: از جانب اعضای هیئت UNHCR در نوبت‌های مختلف توضیح داده شد که سیاست دولت ترکیه در یک سال اخیر نسبت به پناهندگان کرد و ایرانی تفاوت اساسی کرده است. از یک طرف دولت ترکیه، آن‌ها را از شهر وان به شهرهای دیگر در ترکیه پراکنده کرده و از طرف دیگر، در هماهنگی با سیاست پناهندگی کشورهای اروپایی به این پناهندگان اجازه کار و اقامت موقت داده و تلاش می‌نمایند که پناهندگان را به انتخاب زندگی و ماندگار شدن در کشور ترکیه، به عنوان کشور اول که از آن تقاضای پناهندگی نموده‌اند، تشویق و ترغیب نماید. از این رو دولت ترکیه، در تمام سطوح بر سر راه انتقال این پناهجویان به کشورهای ثالث مانع ایجاد می‌کند و گذشته از سختگیری‌های دولت‌های اروپایی، آنها با ممانعت‌های مستمر دولت ترکیه نیز برای انتقال پناهندگان مواجه هستند.

ج: اعضای این هیئت در توضیحات خود و در پاسخ به سئوالات ما تاکید کردند که هیچ قرارداد و توافق‌نامه مشخصی در مورد این سیاست جدید دولت ترکیه که فوقاً اشاره شد، مابین کمیساریای عالی سازمان ملل و دولت ترکیه وجود ندارد. همچنین فشار و تهدیدهای دولت ترکیه در مورد پناهندگان به هیچ‌وجه مورد تایید کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل نمی‌باشد. هرچند که آنها اذعان کردند که دولت ترکیه، اکنون با دادن اجازه کار و اقامت به این پناهندگان به بخشی از مفاد کنوانسیون پناهندگی سازمان ملل عمل می‌کند و آن‌ها این اقدام را مثبت می‌دانند و به منظور همکاری بیشتر دولت ترکیه با UNHCR تماس‌های خود را با آنها ادامه می‌دهند.

د: در مورد سیاست پناهندگی و دورنمای وضعیت این پناهجویان در ترکیه، اعضای هیئت UNHCR مفصلاً توضیح دادند که بعد از رویداد ۱۱ سپتامبر، تغییرات اساسی در سیاست پناهندگی کشورهای پناهنده‌پذیر بوجود آمده که بر کار و سیاست کمیساریای پناهندگی سازمان ملل نیز تاثیر مستقیم داشته است. کشورهای اروپایی و سایر کشورهای پناهنده‌پذیر تعداد بسیاری کمی از متقاضیان پناهندگی را به کشورشان می‌پذیرند. سیاست اصلی این دولت‌ها اینست که پناهندگان را در اولین کشور ورود آنها نگاه داشته و در همان کشور برای سکونت‌گزینی و اقامت به آنها کمک کنند. در مورد ترکیه نیز درست به همین شکل است. سیاست دولت‌های اروپایی، دولت ترکیه و همچنین سیاست کمیساریای پناهندگی سازمان ملل اینست که این پناهجویان را به یافتن کار و سکونت‌گزیدن در ترکیه تشویق نمایند و در این رابطه به آنها یاری رسانند. این سیاستی است که در مورد این گروه ۱۳۰۰ نفری شمال عراق و سایر پناهجویان ایرانی در ترکیه نیز اجرا خواهد شد. در موارد بسیار

محدود که تعداد کمی از پناهندگانی که به لحاظ سیاسی - امنیتی و بعد از گذشت مدت طولانی قادر به ماندن در ترکیه نباشند، در مورد آنها با کشورهای ثالث وارد گفت و گو می شوند. هیئت UNHCR تاکید کرد که این سیاست و این روال کار لازم است برای پناهندگان توضیح داده شود. کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل، از دیدار حضوری با پناهجویان چه در دفتر سازمان ملل در آنکارا و چه از طریق دیدار هیئت های UNHCR در شهرهای محل زندگی پناهندگان برای توضیح این مسائل استقبال می کند. هیئت کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل تاکید کردند که آنها برای انتقال پناهجویان چه از جانب کشورهای پناهنده پذیر و چه از جانب دولت ترکیه با محدودیت های بسیار جدی روبرو هستند که از محدوده اختیار و قدرت این سازمان خارج است. آنها تاکید کردند که کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل نه دولت است و نه از قدرت خاصی برخوردار است.

در بخش آخر صحبت ها، مسئول بخش عراق در کمیساریای پناهندگی سازمان ملل، از ما سؤال کرد که در صورتی که گروهی از این پناهجویان به عراق و مشخصا به کردستان عراق برگردانده شوند آیا امکان یک زندگی نسبتا نرمال برای آنها وجود دارد؟

در این رابطه ما توضیح دادیم که بخش زیادی از این پناهجویان از فعالین سیاسی در جنبش کردستان و از اعضا و هواداران سازمان های سیاسی کرد هستند و نمایندگی کومه له در صادر کردن تاییدیه های معرفی پناهجویان به دفتر UNHCR در آنکارا، طبق ضوابط روتینی وضعیت خطیر آنها را تشریح کرده است. این پناهندگان به طور مرتب از جانب دولت جمهوری اسلامی تحت تعقیب بوده و تعدادی از فعالین سیاسی ایرانی در کردستان عراق توسط مامورین جمهوری اسلامی ترور شده اند و این خطر و تهدیدات از جانب جمهوری اسلامی هنوز هم در سطح وسیعی جریان دارد. و هیچ کدام از این جریانات سیاسی نیز قادر به تامین امنیت و هزینه زندگی این جمع وسیع از پناهندگان نیستند و از طرف دیگر آنها نه هویت و نه تابعیت کشور عراق را دارند و نه مقامات محلی مسئولیت زندگی آنها را قبول می کنند.

در پایان جلسه، ما از جانب نمایندگی کومه له، بار دیگر به انتظارات و توقعات خود مبنی بر رسیدگی به وضعیت اضطراری پناهجویان کرد و ایرانی در ترکیه و دخالت جدی تر کمیساریای عالی پناهندگی سازمان ملل در یافتن راه حل اساسی تر و انتقال آنها به کشور ثالث تاکید کردیم و هیئت کمیساریای عالی سازمان ملل نیز اطمینان خاطر داد که شرایط نامساعد این پناهجویان را درک کرده و برای حل مشکلات آنها، چه در فشار آوردن به دولت ترکیه برای رعایت قوانین پناهندگی و تامین امنیت و مصونیت جانی آنها و چه در تلاش برای یافتن راه های اساسی برای حل نهایی وضعیت آنها از همه انرژی و نفوذ خود استفاده خواهد کرد. همچنین تقاضای ما را برای ارتباط و تماس های بعدی نیز مورد استقبال قرار خواهند داد.

آنچه که ملاحظه کردید گزارش دیدار هیئت نمایندگی کومه له با کمیساریای عالی پناهندگی سازمان

ملل بود. روشن است که برای دفاع از حقوق انسانی پناهجویان، مبارزه‌ای پیگیر و همه‌جانبه در جهت جلب توجه نهادها و سازمان‌های مترقی، احزاب و جریان‌های چپ و رادیکال و همه مردم آزادی‌خواه و بشردوست در سطح جهان برای تحت فشار قرار دادن دولت ترکیه، سازمان ملل و دولت‌های پناهنده‌پذیر به منظور تاثیرگذاری بر سرنوشت پناهجویان و تغییر شرایط نابسامان زندگی آنها را بایستی به طور جدی در همه زمینه‌ها ادامه داد.

نماینده کومه‌له در خارج کشور

۲۷ جولای ۲۰۰۴